

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość dla nauczycieli
języka polskiego szkół podstawowych

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Materiał opracowany w ramach grantu
przez Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Ełku

SCENARIUSZ 1

1 z 4

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA:
uczniów klasy IV szkoły podstawowej

PROWADZONYCH PRZEZ:
nauczycieli języka polskiego

TEMAT:

Ten bohater ma moc!

Realizacja zajęć po omówieniu wybranych baśni - np. *Kopciuszka*, *Królowej Śniegu*, *Czerwonego Kapturka*.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE:

Kształcenie literackie i kulturowe:

- znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.

Kształcenie językowe:

- kształcenie umiejętności poprawnego mówienia oraz pisania zgodnego z zasadami ortofonii oraz pisowni polskiej.

Tworzenie wypowiedzi:

- rozbudzanie potrzeby tworzenia tekstów o walorach estetycznych i podejmowania samodzielnych prób literackich.

Samokształcenie:

- rozwijanie umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną w poszukiwaniu, porządkowaniu i wykorzystywaniu pozyskanych informacji.

Przedstawienie cech charakteryzujących bohaterów wybranych baśni.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń:

- rozpoznaje czytany utwór jako baśń;
- wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy;
- rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach;
- stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmienne;
- pisze poprawnie pod względem ortograficznym.
- wymienia cechy baśni;
- klasyfikuje elementy baśni na realistyczne i fantastyczne;
- określa cechy bohaterów baśni;
- korzysta z różnorodnych narzędzi TIK,
- tworzy „kartę mocy” wybranego bohatera,
- świadomie korzysta z zasobów internetu.

METODY PRACY:

- burza mózgów,
- rozmowa kierowana,
- ćwiczeń praktycznych - tworzenie kart mocy w generatorze.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- komputer (lub inne urządzenie) z dostępem do internetu, wyposażony w mikrofon i kamerę,
- dostęp do wybranej platformy edukacyjnej,
- teksty baśni: *Kopciuszek* Ch. Perraulta, *Królowa Śniegu* H.Ch. Andersena, *Czerwony Kapturek* J.W. Grimmów,
- pliki jpg z ilustracjami bohaterów wymienionych baśni,
- generator kart mocy.

PRZEWIDYWANY CZAS:

30 – 45 minut

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel wita uczniów. Po wykonaniu czynności wstępnych zapowiada im, że kolejny raz będą mogli przenieść się w krainę baśni, razem z ulubionymi bohaterami *Kopciuszka*, *Królowej Śniegu* i *Czerwonego Kapturka*. Przedstawia cele lekcji.
2. Prowadzący udostępnia na czacie zajęć link do zadania na rozgrzewkę (<https://wordwall.net/pl/resource/1671443/polski/cechy-ba%c5%9bni>), którego celem jest przypomnienie cech gatunkowych baśni. Po wykonaniu zadania prosi uczniów, aby wymienili najważniejsze cechy baśni:
 - nieokreślone miejsce i czas zdarzeń,
 - elementy fantastyczne i realistyczne,
 - magiczne przedmioty,
 - zwycięstwo dobra nad złem.

Faza realizacyjna:

1. Nauczyciel prosi uczniów o zastanowienie się nad tym, który z bohaterów *Kopciuszka*, *Królowej Śniegu* i *Czerwonego Kapturka* szczególnie zapadł im w pamięć, wywołuje dobre lub złe skojarzenia i emocje. Uczniowie odpowiadają lub zapisują swoje propozycje na wirtualnej tablicy według schematu: imię bohatera i jego cechy charakteru i osobowości.
2. Prowadzący proponuje burzę mózgów - prosi uczniów o odpowiedź na pytanie, jaką szczególną właściwość - moc, związaną z cechami baśni, ma każdy z omawianych bohaterów. Uczniowie podają swoje propozycje (zapisują je na czacie spotkania lub wirtualnej tablicy).
3. Prowadzący udostępnia uczniom ilustracje bohaterów baśni, pamiętając o tym, żeby zrobić to w taki sposób, aby dzieci mogły je zapisać na swoich urządzeniach. Przypomina również, że obrazy dostępne w sieci mogą być chronione prawami autorskimi i nie powinno się z nich korzystać bez zgody autora (załącznik nr 1). Wskazuje witrynę Pixabay (<https://pixabay.com/pl/>) jako źródło legalnego pobierania zdjęć.

4. Nauczyciel wysyła uczniom link do generatora kart mocy:
cardmaker.pythonanywhere.com/static/card/generator_postaci.html,
a następnie udostępnia swój ekran i instruuje uczniów, jak korzystać z tego narzędzia. Przypomina też uczniom o konieczności dbania o poprawność ortograficzną zapisu.
5. Uczniowie tworzą karty, uzupełniając pola tekstowe w generatorze i zapisują gotowe pliki na swoich urządzeniach (załącznik nr 2).

Faza podsumowująca:

1. Uczniowie udostępniają swoje karty mocy na czacie zajęć, zapoznają się z kartami kolegów i koleżanek. Wspólnie z nauczycielem omawiają efekty pracy.
2. Prowadzący dziękuje dzieciom za twórczą pracę i zaangażowanie. Żegna się z nimi.

EWALUACJA ZAJĘĆ:

Nauczyciel może zapisać pliki przesłane przez uczniów i z przygotowanych przez nich kart mocy stworzyć wirtualną planszę *Ten bohater ma moc!* lub wydrukować je i przygotować wystawę, która będzie służyć przy powtórzeniach wiadomości podczas nauki stacjonarnej.

ZASOBY MULTIMEDIALNE:

1. <https://wordwall.net/pl/resource/1671443/polski/cechy-ba%c5%9bni> dostępny online [dostęp 06.11.2021],
2. <https://pixabay.com/pl/> dostępny online [dostęp 06.11.2021],
3. http://cardmaker.pythonanywhere.com/static/card/generator_postaci.html dostępny online [dostęp 06.11.2021].

ZAŁĄCZNIKI:

1. Załącznik nr 1 - przykładowe ilustracje.

- Źródło: Pixabay, otwarte zasoby, <https://pixabay.com/pl/photos/kr%c3%b3lowa-lody-zorza-polarna-lekki-2239291/> dostępny online [dostęp: 6.11.2021].
- Źródło: Pixabay, otwarte zasoby, <https://pixabay.com/pl/photos/witra%c5%bce-macocha-bajka-disneyland-1788211/> dostępny online [dostęp: 6.11.2021].
- Źródło: Pixabay, otwarte zasoby, <https://pixabay.com/pl/photos/wilk-drapie%c5%bcnik-szary-zwierz%c4%99-ssak-3241382/> dostępny online [dostęp: 6.11.2021]
- Źródło: Pixabay, otwarte zasoby, <https://pixabay.com/pl/photos/dziewczynka-czerwony-kapturek-bajki-5696782/> dostępny online [dostęp: 6.11.2021].
- Źródło: Pixabay, otwarte zasoby, <https://pixabay.com/pl/photos/las-ksi%c4%99%c5%bcniczka-kopciuszek-bajka-5584131/> dostępny online [dostęp: 6.11.2021].

2. Załącznik nr 2 - przykładowa karta mocy

- Źródło: Opracowanie własne, ilustracja: Pixabay, otwarte zasoby, <https://pixabay.com/pl/illustrations/kr%c3%b3lowa-%c5%9bniegu-ksi%c4%99%c5%bcniczka-magia-1926988/> dostępny online [dostęp: 06.11.2021].

ZAŁĄCZNIKI:

Załącznik nr 1 - przykładowe ilustracje.

Źródło: Pixabay, otwarte zasoby, <https://pixabay.com/pl/photos/kr%C3%B3lowa-lody-zorza-polarna-lekki-2239291/> dostępny online [dostęp: 6.11.2021].

Źródło: Pixabay, otwarte zasoby, <https://pixabay.com/pl/photos/witra%C5%bce-macocha-bajka-disneyland-1788211/> dostępny online [dostęp: 6.11.2021].

Źródło: Pixabay, otwarte zasoby, <https://pixabay.com/pl/photos/wilk-drapie%c5%bcnik-szary-zwierz%c4%99-ssak-3241382/> dostępny online [dostęp: 6.11.2021]

Źródło: Pixabay, otwarte zasoby, <https://pixabay.com/pl/photos/dziewczynka-czerwony-kapturek-bajki-5696782/> dostępny online [dostęp: 6.11.2021].

Źródło: Pixabay, otwarte zasoby, <https://pixabay.com/pl/photos/las-ksi%4%99%c5%bcniczka-kopciuszek-bajka-5584131/> dostępny online [dostęp: 6.11.2021].

Źródło: Opracowanie własne, ilustracja: Pixabay, otwarte zasoby,

<https://pixabay.com/pl/illustrations/kr%C3%B3lowa-%C5%9Bniegu-ksi%C4%99%C5%BCniczka-magia-1926988/> dostępny online [dostęp: 06.11.2021].

SCENARIUSZ 2

2 z 4

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA:
uczniów klasy IV szkoły podstawowej

PROWADZONYCH PRZEZ:
nauczycieli języka polskiego

TEMAT:

Z magią trzeba ostrożnie (cz.I).

CELE KSZTAŁCENIA - WYMAGANIA OGÓLNE:

Pierwsza lekcja z dwugodzinnego cyklu *Z magią trzeba ostrożnie*, dotyczącego treści lektury uzupełniającej - *Magiczne drzewo. Czerwone krzesło* Andrzeja Maleszki.

Na tej lekcji uczniowie opisują krzesło, aby na kolejnych zajęciach wartościować treść życzeń wypowiedzianych przez bohaterów lektury, omawiać konsekwencje spełnianych życzeń oraz pisać własne życzenia.

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury.

II. Kształcenie językowe.

5. Kształcenie umiejętności poprawnego mówienia oraz pisania zgodnego z zasadami ortofonii oraz pisowni polskiej.
6. Rozwijanie wiedzy o elementach składowych wypowiedzi ustnych i pisemnych oraz ich funkcjach w strukturze tekstów i w komunikowaniu się.

III. Tworzenie wypowiedzi.

2. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi ustnych i pisemnych.

IV. Samokształcenie.

2. Rozwijanie umiejętności samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania.

TREŚCI NAUCZANIA - WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń:

- 1) omawia elementy świata przedstawionego,
- 7) opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność;
- 17) przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia;
- 19) wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach.

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

- 5) odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych;
- 8) rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych;
- 10) rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa, sceniczna, radiowa) oraz wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją;
- 12) dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny.

II. Kształcenie językowe.

Gramatyka języka polskiego.

Uczeń:

- 1) rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, (...));
- 6) stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennej;

2. Zróżnicowanie języka.

Uczeń:

- 3) używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej;
- 7) dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi;
4. Ortografia i interpunkcja.

Uczeń:

- 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni.

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki. Uczeń:

- 1) uczestniczy w rozmowie na zadany temat (...);
- 4) dokonuje selekcji informacji;
- 5) zna zasady budowania akapitów;

2. Mówienie i pisanie.

Uczeń:

- 1) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: (...) opis (...);
- 4) redaguje notatki;
- 5) opowiada o przeczytanym tekście.

IV. Samokształcenie.

Uczeń:

- 1) doskonalą ciche i głośne czytanie;
- 2) doskonalą różne formy zapisywania pozyskanych informacji.

METODY PRACY:

- rozmowa kierowana,
- pytań i odpowiedzi,
- dyskusja,
- praktycznego działania - praca manualna (rysunek, klejenie lub modelowanie).

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- komputer (lub inne urządzenie) z dostępem do internetu, wyposażony w mikrofon i kamerę,
- dostęp do wybranej platformy edukacyjnej
- lektura – *Magiczne drzewo. Czerwone krzesło* Andrzeja Maleszki,
- fragmenty filmu *Magiczne drzewo. Czerwone krzesło* w reżyserii Andrzeja Maleszki,
- zdjęcia czerwonego krzesła.

PRZEWIDYWANY CZAS:

30 – 45 minut

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Faza wprowadzająca:

1. Uczniowie znają treść lektury uzupełniającej. Nauczyciel przekazuje uczniom, że celem lekcji jest utrwalenie treści lektury *Magiczne drzewo. Czerwone krzesło* Andrzeja Maleszki, ze szczególnym zwróceniem uwagi na funkcje i opis magicznego przedmiotu, czyli tytułowego krzesła.
2. Prosi uczniów o uważność i obejrzenie kilkuminutowego fragmentu ekranizacji *Magiczne drzewo. Czerwone krzesło*, (odcinek 8). Nauczyciel przekazuje uczniom, że podczas oglądania fragmentu mają zwrócić uwagę na podobieństwa i różnice między filmem a książką. Nauczyciel udostępnia uczniom fragment filmu (<https://vod.tvp.pl/video/magiczne-drzewo,odc-8-czerwone-krzeslo,39338291>).
Czas udostępniania filmu: od początku do 3 min. 5 sek. Po obejrzeniu uczniowie mówią o podobieństwach i różnicach, które zauważyli:
 - podobieństwa: bohaterowie, krzesło, niektóre miejsca zdarzeń (most, Gdańsk, samochód), zdarzenia – wyjazd rodziców z instrumentami na Stary Rynek w Gdańsku;
 - różnice: inna kolejność wydarzeń, zmienione zdarzenia (krzesło w filmie spada z mostu na samochód, a nie do rzeki).
3. Uczniowie z pomocą nauczyciela formułują wniosek na temat: Dlaczego warto najpierw przeczytać książkę, a potem obejrzeć jej ekranizację?
Uczniowie odpowiadają np. ponieważ film narzuca przyszłemu czytelnikowi obrazy wyobraźni, także wygląd bohaterów i miejsc; przeszkadza w zapamiętaniu treści lektury, myli porządek zdarzeń.

Faza realizacyjna:

1. Nauczyciel zapisuje na tablicy Whiteboard temat lekcji i prosi uczniów o przepisanie go do zeszytu:
Temat: Z magią trzeba ostrożnie.
2. Nauczyciel udostępnia zdjęcie czerwonego drewnianego krzesła (np. z zasobów pixabay.com
<https://pixabay.com/pl/images/search/czerwone%20krzes%C5%82o/>). Prosi, aby uczniowie narysowali czerwone krzesło w zeszycie. Po wykonaniu

przez uczniów rysunków nauczyciel udostępnia zapisane na tablicy Whiteboard pytania dotyczące krzesła. Zachęca uczniów do podawania innych propozycji pytań

na temat czerwonego krzesła. Przykładowe pytania uczniów: O czym myśli czerwone krzesło? Co czuje czerwone krzesło? Kogo z bohaterów najbardziej polubiło krzesło? Nauczyciel dopisuje te pytania na udostępnionej tablicy. Prosi uczniów o zastanowienie się nad odpowiedziami. Chętni uczniowie odpowiadają na pytania, pozostała część klasy uważnie słucha.

3. Uczniowie ustnie odpowiadają na pytania zapisane na tablicy:

Jak i kiedy powstało krzesło?

- Przykładowe odpowiedzi uczniów: Krzesło powstało z dębu, które rosło na wzgórzu nad Doliną Warty. Dąb w 2000 roku został uderzony przez piorun.

Pytanie zapisane na tablicy: Co umie krzesło?

- Przykładowe odpowiedzi uczniów: Krzesło realizowało życzenia osób, które siedziały na nim i wypowiadały życzenia.

Pytanie zapisane na tablicy: Do kogo należy krzesło?

- Przykładowe odpowiedzi uczniów: Nie jest niczyją własnością, ale towarzyszy dzieciom w przygodach i dążeniu do celu, jakim jest odnalezienie rodziców.

Pytanie zapisane na tablicy: Co czuje czerwone krzesło?

- Przykładowe odpowiedzi uczniów: Czuje spokój, kiedy siedzi na nim Kuki. Czuje lęk, kiedy znika.

Pytanie zapisane na tablicy: Kto potrzebuje krzesła i do czego?

- Przykładowe odpowiedzi uczniów: Dzieci – Kuki, Tosia, Filip potrzebują krzesła, aby odzyskać kochających rodziców. Bohater Max Rozmus potrzebuje krzesła do realizacji swoich celów - wzbogacania się i władzy.

4. Nauczyciel informuje uczniów, że po prezentacji ogólnej bohatera – czerwonego krzesła nastąpi przygotowanie do jego opisu. Uczniowie są już po lekcji dotyczącej opisywania przedmiotu, więc wspólnie z nauczycielem ustnie powtarzają wiedzę o elementach opisu przedmiotu. Przypominają, że opis przedmiotu powinien składać się z:

- przedstawienia przedmiotu,
- informacji o jego zastosowaniu,

- opisu wyglądu (wysokość, szerokość, kształt, kolor, materiał, z którego jest zrobiony),
 - cech wyjątkowych,
 - ewentualnych wad,
 - nazwania własnej postawy emocjonalnej w stosunku przedmiotu, np. Chciałbym mieć takie krzesło, ponieważ...
5. Uczniowie gromadzą słownictwo do opisu magicznego czerwonego krzesła. W tym celu nauczyciel proponuje im wykonanie interaktywnego ćwiczenia przy użyciu aplikacji Wordwall.
- (<https://wordwall.net/pl/resource/22297749/j%99zyk-polski/opisuj%99-magiczne-czerwone-krzes%82o>). Ćwiczenie polega na porządkowaniu słownictwa opisu według grup. Nauczyciel wyświetla ćwiczenie. Prosi uczniów o przeczytanie w ciszy polecenia. Następnie wybrany uczeń objaśnia na głos, co należy zrobić w ćwiczeniu. Nauczyciel sprawdza, czy uczniowie zrozumieli treść polecenia. Po naciśnięciu przez nauczyciela ikony „start”, uczniowie chętni udzielają na głos odpowiedzi, czyli przyporządkowują słownictwo do grup. Prowadzący może również udostępnić link każdemu uczniowi, wtedy wszyscy wykonują je samodzielnie, a nauczyciel widzi odpowiedzi po zakończeniu ćwiczenia. Nauczyciel podsumowuje i czyta na głos prawidłowe odpowiedzi.
6. Następnie uczniowie redagują opis w zeszycie. Nauczyciel pisze polecenie na tablicy, a następnie czyta je na głos:
- Opisz czerwone krzesło z lektury *Magiczne drzewo*. *Czerwone krzesło* Andrzeja Maleszki. Zastosuj kolejność opisu. Napisz minimum 8 zdań. Uczniowie samodzielnie redagują opis. Chętni odczytują swoje opisy krzesła. Nauczyciel zwraca uwagę na właściwą kompozycję i poprawność językową opisu.

Zadanie domowe

Nauczyciel udostępnia na tablicy (lub przesyła uczniom) treść zadania:

Moje magiczne krzesło

Narysuj, ulep albo skonstruuj z elementów, np. drewnianych patyczków niewielkie krzesło według własnego pomysłu. Przygotuj się do ustnego opisu krzesła, pamiętaj

o jego przedstawieniu, nazwaniu jego funkcji, kolorów, kształtów i wyjątkowych cech. Wyjaśnij, na czym polega jego magia, wyjątkowość.

EWALUACJA ZAJĘĆ:

1. Wskazany lub chętny uczeń podsumowuje lekcję. Korzysta z pytań pomocniczych: Co robiłem na lekcji? Co szczególnie zapamiętałem? Które ćwiczenie, wykonywane czynności na lekcji było dla mnie przyjemne, które trudne? Dlaczego?
2. Nauczyciel pyta uczniów, czy mają jakieś wątpliwości lub pytania związane z lekcją.

ZAŁĄCZNIKI:

1. <https://vod.tvp.pl/video/magiczne-drzewo,odc-8-czerwone-krzeslo,39338291>, dostępny online [dostęp: 24.09.2021],
2. (<https://vod.tvp.pl/video/magiczne-drzewo,odc-8-czerwone-krzeslo,39338291> dostępny online [dostęp: 24.09.2021].
3. pixabay.com<https://pixabay.com/pl/images/search/czerwone%20krzes%C5%82o/>)
4. <https://wordwall.net/pl/resource/22297749/j%c4%99zyk-polski/opisuj%c4%99-magiczne-czerwone-krzes%c5%82o>

SCENARIUSZ 3

3 z 4

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA:
uczniów klasy VII szkoły podstawowej

PROWADZONYCH PRZEZ:
nauczycieli języka polskiego

TEMAT:

Kochanowski vs Leśmian, czyli o dwóch wizjach zaświatów.

Realizacja zajęć po omówieniu obowiązkowych trenów Jana Kochanowskiego

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE:

- wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury;
- znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii;
- poznawanie wybranych dzieł wielkich pisarzy polskich w kontekście podstawowych informacji o epokach, w których tworzyli;
- kształcenie umiejętności poprawnego mówienia oraz pisania zgodnego z zasadami ortofonii oraz pisowni polskiej;
- rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi ustnych i pisemnych;
- rozwijanie umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną w poszukiwaniu, porządkowaniu i wykorzystywaniu pozyskanych informacji.

Przedstawienie różnych wizji zaświatów w utworach Jana Kochanowskiego i Bolesława Leśmiana.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń:

- określa tematykę oraz problematykę utworu;
- rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, liczbę sylab w wersie;
- wyodrębnia obrazy poetyckie; wyszukuje w tekście potrzebne informacje;
- określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji;
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki (...);
- tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję.
- wymienia elementy opisu nieba w *Trenie XIX* i w wierszu *Urszula Kochanowska*;
- wskazuje różnice w opisach zaświatów;
- wymienia elementy budowy wiersza;
- rozumie, czym jest nawiązanie w literaturze;
- tworzy dialog poetów.

METODY PRACY:

- burza mózgów,
- praca z tekstem,
- dyskusja kierowana.

FORMY PRACY:

- indywidualna,
- grupowa.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- komputer (lub inne urządzenie) z dostępem do internetu, wyposażony w mikrofon i kamerę,

- dostęp do wybranej platformy edukacyjnej (np. MS Teams),
- wiersz *Urszula Kochanowska* B. Leśmiana,
- fragment *Trenu XIX* J. Kochanowskiego,
- reprodukcje obrazów *Wniebowzięcie Dziewicy i Raj*, *Niebo Słońca* iluminacja,
- karty pracy.

PRZEWIDYWANY CZAS:

2 x 30 – 45 minut (dwugodzinny blok)

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel wita uczniów. Zaczyna od informacji, że będą dziś świadkami pojedynku na słowa i obrazy poetyckie między dwoma poetami – Janem Kochanowskim i Bolesławem Leśmianem.
2. Prowadzący proponuje uczniom zadanie na rozgrzewkę - przypomnienie informacji dotyczących Urszuli Kochanowskiej. Uczniowie sygnalizują chęć odpowiedzi przez kliknięcie w ikonę rączki. Udzielają odpowiedzi ustnie lub piszą na czacie. Nauczyciel podsumowuje zebrane informacje: Urszula Kochanowska to jedna z córek poety, która zmarła, będąc dzieckiem. Ojciec był przeświadczony o jej wielkim talencie artystycznym, miał nadzieję, że to właśnie ona będzie kontynuować tradycje rodzinne i tak jak ojciec zostanie poetką. Poświęcił zmarłej cykl 19 trenów.

Faza realizacyjna:

1. Nauczyciel udostępnia uczniom link do aplikacji Wordart (<https://wordart.com/?fbclid=IwAR3BvG2DRQXKTW-FTuuWLqhIN-cVFwj28CNpmejO0g9t28Lf2INiMF55aT4>) i prosi ich o podanie skojarzeń z wyrazem niebo. Po wykonaniu polecenia udostępnia swój ekran i prezentuje uczniom notatkę graficzną złożoną z ich skojarzeń. Wykonuje zrzut ekranu i umieszcza grafikę w notesie zajęć.
2. Następnie nauczyciel prezentuje kilka dzieł malarskich przedstawiających tradycyjną wizję raj, prosząc uczniów, aby krótko omówili, jak według malarzy wygląda niebo (załącznik nr 2, 3). Uczniowie udzielają odpowiedzi. Dochodzą

do wniosku, że według tradycyjnej wizji niebo to kraina, w której panuje radość, spokój i szczęście.

3. Prowadzący udostępnia uczniom link do nagrania *Trenu XIX* (<https://www.youtube.com/watch?v=9O5TFaKok5o>) jednocześnie prezentuje na ekranie jego tekst. Wyjaśnia, że osobą mówiącą w wierszu jest matka Jana Kochanowskiego, która pojawia się poecie we śnie i uspokaja go, mówiąc, że Urszulka jest z nią w niebie. Uczniowie słuchają uważnie fragmentu utworu (5'41" - 7'40").
4. Nauczyciel pyta uczniów, w którym wieku żył Jan Kochanowski i w jakiej epoce tworzył. Następnie wysyła uczniom link do biografii Leśmiana (https://pl.wikipedia.org/wiki/Boles%C5%82aw_Le%C5%9Bmian) i poleca uczniom odszukanie daty urodzin i śmierci poety. Prosi uczniów, aby obliczyli, ile lat minęło od narodzin Kochanowskiego do narodzin Leśmiana (347).
5. Prowadzący udostępnia link do wiersza Leśmiana pt. *Urszula Kochanowska* (https://www.youtube.com/watch?v=OJvEco0QPvQ&list=RDCMUCSxrx9AV30CyZud8le4Rkaq&start_radio=1&t=19) lub udostępnia swój ekran, pamiętając o włączeniu dźwięku i odtwarza ścieżkę dźwiękową. Na ekranie prezentuje również tekst utworu. Uczniowie w skupieniu słuchają wiersza, następnie określają, kto jest podmiotem lirycznym i jaką sytuację liryczną przedstawia.
6. Nauczyciel dzieli uczniów na dwie grupy (korzystając np. z funkcji pokoje w Teams). 1. grupa pracuje z fragmentem trenu (uczniowie mogą również wykorzystać wiedzę dotyczącą innych, wcześniej poznanych utworów Kochanowskiego), natomiast 2. grupa - z wierszem Leśmiana. Grupy uzupełniają tabele w kartach pracy. Nauczyciel udostępnia grupom pliki (kartę pracy i wiersz), pamiętając o tym, aby przy udostępnianiu ustawić możliwość edytowania plików (załącznik nr 7).
7. Prowadzący prosi uczniów, aby w swoich grupach zbadali również budowę wiersza - policzyli sylaby w wersie, określili rodzaj rymów.
8. Po wykonaniu zadania liderzy grup prezentują efekty pracy, uczniowie wspólnie formułują wnioski - wizje zaświatów przedstawione przez poetów są zupełnie różne. Kochanowski przedstawia tradycyjną wizję nieba - krainy wiecznego szczęścia, w której nie ma miejsca na smutek i troski, Leśmian natomiast szczęście upatruje w ludziach i życiu ziemskim, niebo jest samotnią i pustkowiem, a Urszulka tęskni za rodzicami, za Czarnolasem.

9. Nauczyciel zadaje pytanie problemowe - dlaczego Leśmian polemizuje z Kochanowskim? Czy chce zdyskredytować wizję renesansowego poety, czy oddać mu hołd, wykorzystując motyw znany z jego twórczości? Uczniowie dyskutują, uzasadniając swoje zdanie.
10. Wspólnie z nauczycielem uczniowie formułują wniosek - odniesienie do twórczości renesansowego poety jest próbą oddania mu szacunku (Urszula Kochanowska bohaterką utworu, regularna, trzynastozgłoskowa budowa wiersza, sąsiadujące żeńskie rymy - na wzór trenów), Leśmian przedstawia jednak własną, opartą na zupełnie innej filozofii, wizję zaświatów. Nauczyciel wyjaśnia uczniom, czym jest nawiązanie w literaturze.

EWALUACJA ZAJĘĆ:

1. Nauczyciel nawiązuje do pierwszej części lekcji, w której zapowiedział uczniom pojedynek poetów. Pyta uczniów, gdzie współcześnie najczęściej toczą się dyskusje i polemiki. Uczniowie wskazują internet. Nauczyciel proponuje zadanie podsumowujące - uczniowie w parach tworzą dialog poetów na symulowanym portalu społecznościowym z wykorzystaniem generatora tweetów - [Tweet Generator | Tweetgen](#) (załącznik nr 10). Nauczyciel przypomina zasady kulturalnej dyskusji. Pary prezentują efekty pracy, przesyłając zdjęcia na czat zajęć. Wspólnie z nauczycielem omawiają zadanie.
2. Nauczyciel ocenia tweety. Dziękuje uczniom za zaangażowanie na lekcji i żegna się z nimi.

ZAŁĄCZNIKI:

1. Notatka graficzna - <https://wordart.com/?fbclid=IwAR3BvG2DRQXKTW-FTuuWLqhIN-cVFwj28CNpmejO0g9t28Lf2INiMF55aT4> dostępny online [dostęp: 06.11.2021],
2. Załącznik nr 2 – Wniebowzięcie Dziewicy, Francesco Botticini, <https://www.nationalgallery.org.uk/paintings/francesco-botticini-the-assumption-of-the-virgin>, dostępny online [dostęp: 06.11.21],
3. Załącznik nr 3 – Raj, Giovanni di Paolo, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Dante_Pd10_BL_Yates_Thompson_36_f147.jpg dostępny online [dostęp: 06.11.2021].

4. Nagranie wiersza *Urszula Kochanowska* -
<https://www.youtube.com/watch?v=9O5TFaKok5o> dostępny online [dostęp: 06.11.2021],
5. Biografia Leśmiana
https://pl.wikipedia.org/wiki/Boles%C5%82aw_Le%C5%9Bmian dostępny online [dostęp: 06.11.2021],
6. Tekst wiersza *Urszula Kochanowska* -
<https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/napoj-cienisty-urszula-kochanowska.html>
7. Karta pracy nr 1,
8. Nagranie *Trenu XIX* Jana Kochanowskiego -
<https://www.youtube.com/watch?v=9O5TFaKok5o> dostępny online [dostęp: 06.11.2021],
9. Fragment *Trenu XIX* (tekst) - <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/treny-tren-xix-albo-sen.html> dostępny online [dostęp 6.11.2021],
10. Karta pracy nr 2 z przykładowymi tweetami.
Generator tweetów - [Tweet Generator | Tweetgen](#) dostępny online [dostęp: 06.11.2021].

Załącznik nr 2

WNIEBOWZIĘCIE
DZIEWICY,
FRANCESCO
BOTTICINI, 1475)

Źródło: <https://www.nationalgallery.org.uk/paintings/francesco-botticini-the-assumption-of-the-virgin>,
dostępny online [dostęp: 06.11.21]

Załącznik nr 3

GIOVANNI DI PAOLO
RAJ, NIEBO SŁONCA
ILUMINACJA,
1442–1450

Źródło: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Dante_Pd10_BL_Yates_Thompson_36_f147.jpg
dostępny online [dostęp: 06.11.21].

Załącznik nr 6

Bolesław Leśmian, *Urszula Kochanowska*

Gdy po śmierci w niebiosów przybyłam pustkowie,
Bóg długo patrzył na mnie i głaskał po głowie.
„Zbliź się do mnie, Urszulo! Poglądasz, jak żywa...
Zrobię dla cię, co zechcesz, byś była szczęśliwa.”
„Zrób tak, Boże – szepnęłam – by w nieb Twoich krasie
Wszystko było tak samo, jak tam – w Czarnolasie!” –
I umilkłam złęczniona i oczy unoszę,
By zbadać, czy się gniewa, że Go o to proszę?
Uśmiechnął się i skinął – i wnet z Bożej łaski
Powstał dom kubek w kubek, jak nasz – Czarnolaski.
I sprzęty i donice rozkwitłego ziela
Tak podobne, aż oczom straszno od wesela!
I rzekł: „Oto są – sprzęty, a oto – donice.
Tylko patrzeć, jak przyjdą stęsknieni rodzice!
I ja, gdy gwiazdy do snu poukładałam w niebie,
Nieraz do drzwi zapukam, by odwiedzić ciebie!”
I odszedł, a ja zaraz krzątam się, jak mogę –
Więc nakrywam do stołu, omiatam podłogę –
I w suknię najróżowszą ciało przyoblekam
I sen wieczny odpędzam – i czuwam – i czekam...
Już świt pierwszą rozniętą złoci się po ścianie,
Gdy właśnie słyhać kroki i do drzwi pukanie...
Więc zrywam się i biegnę! Wiatr po niebie dzwoni!
Serce w piersi zamiera... Nie!... To – Bóg, nie oni!...

Źródło: Wolne lektury, <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/napoj-cienisty-urszula-kochanowska.html> dostępny online [dostęp 6.11.2021].

Załącznik nr 7

Karta pracy 1 - grupa 1

Jak autor przedstawia Boga, niebo i Urszulę we fragmencie *Trenu XIX*? Możecie wykorzystać również inne poznane wcześniej utwory renesansowego poety.

NIEBO

BÓG

URSZULA

Źródło: opracowanie własne, wykorzystane grafiki:

<https://pixabay.com/pl/photos/stworzenie-adana-%c5%9bwie%c5%bce-w-436007/> dostępny online [dostęp: 06.11.21].

<https://pixabay.com/pl/photos/niebo-chmury-%c5%9bwiat%c5%82o-s%c5%82oneczne-414199/> dostępny online [dostęp: 06.11.2021].

<https://pixabay.com/pl/photos/%c5%82%c4%85ka-szcz%c4%99%c5%9bcie-ta%c5%84czy%c4%87-sepia-1370133/> dostępny online [dostęp: 06.11.2021].

Karta pracy 1 - grupa 2

Jak zostały przedstawione: Bóg, niebo i Urszula w wierszu *Urszula Kochanowska* Bolesława Leśmiana ?

		
NIEBO	BÓG	URSZULA

Źródło: opracowanie własne, wykorzystane grafiki:

<https://pixabay.com/pl/photos/stworzenie-adama-%c5%9bwie%c5%bce-w-436007/> dostępny online [dostęp: 06.11.21].

<https://pixabay.com/pl/photos/niebo-chmury-%c5%9bwiat%c5%82o-s%c5%82oneczne-414199/> dostępny online [dostęp: 06.11.21].

<https://pixabay.com/pl/photos/%c5%82%c4%85ka-szcz%c4%99%c5%9bcie-ta%c5%84czy%c4%87-sepia-1370133/> dostępny online [dostęp: 06.11.21].

Załącznik nr 9

Jan Kochanowski, *Tren XIX* (fragment)

W niebie szczere rozkoszy, a do tego wieczne,
Od wszelakiej przekazy wolne i bezpieczne.
Tu troski nie panują, tu pracej nie znają,
Tu nieszczęście, tu miejsca przygody nie mają,
Tu choroby nie najdzie, tu nie masz starości,
Tu śmierć łzami karmiona nie ma już wolności.
Żyjem wiek nieprzeżyty, wiecznej używamy
Dobrej myśli, przyczyny wszystkich rzeczy znamy.
Słońce nam zawsze świeci, dzień nigdy nie schodzi
Ani za sobą nocy niewidomej wodzi.
Twórcę wszech rzeczy widziem w Jego majestacie,
Czego wy, w ciele będąc, prózno upatrzacie.
Tu w czas obróć swe myśli, a chowaj się na te
Nieodmienne, synu mój, rozkoszy bogate.
Doznałeś, co świat umie i jego kochanie,
Lepiej na czym ważniejszym zasadź swe staranie.
Dziewka twoja dobry los (możesz wierzyć) wzięła,
A właśnie w swoich rzeczach sobie tak poczęła,
Jako gdy kto na morze nowo się puściwszy,
A tam niebezpieczeństwo wielkie obaczywszy,
Woli nazad do brzegu. Drudzy, co podali
Żagle wiatrom, na ślepe skały powpadali:
Ten mrozem zwyciężony, ten od głodu zginął,
Rzadki, co by do brzegu na desce przyplynał.
Śmierci zniknąć nie mogła, by też dobrze była
Onę dawną Sybillę wiekiem swym przeżyła.

Źródło: Wolne lektury, <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/treny-tren-xix-albo-sen.html> dostępny online [dostęp 6.11.21].

Załącznik nr 10

Karta pracy 2

Wyobraźcie sobie, że Jan Kochanowski i Bolesław Leśmian prowadzą w mediach społecznościowych rozmowę o swoich wizjach zaświatów. Przygotujcie dialog poetów, korzystając z generatora tweetów: [Tweet Generator | Tweetgen](#).

Jan Kochanowski
@janzczarnolasu

Leśmian, coś pan o mojej Orszuli
nawymyślał

12:00 · 1 stycznia 1582

778 Jaks

Bolesław Leśmian ✓
@dusiolek (dusiolek)

Mistrzu, płynąłem na fali Twych rymów

12:00 · 1 stycznia 1930

1,3 tys. Jaks

Źródło: Opracowanie własne.

SCENARIUSZ 4

4 z 4

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA:
uczniów klasy VII szkoły podstawowej

PROWADZONYCH PRZEZ:
nauczycieli języka polskiego

TEMAT:

Kto zjawiał się na dziadach w cmentarnej kaplicy?

Realizacja zajęć po przeczytaniu przez uczniów lektury obowiązkowej
- II cz. *Dziadów* Adama Mickiewicza.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE:

Kształcenie literackie i kulturowe:

- znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.

Kształcenie językowe:

- kształcenie umiejętności poprawnego mówienia oraz pisanie zgodnego z zasadami ortofonii oraz pisowni polskiej.

Tworzenie wypowiedzi:

- rozbudzanie potrzeby tworzenia tekstów o walorach estetycznych i podejmowania samodzielnych prób literackich.

Przedstawienie bohaterów II części *Dziadów* oraz przekazywanych przez nich prawd moralnych.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń:

- wyszukuje w tekście potrzebne informacje;

- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji;
- wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy;
- rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach;
- rozwija umiejętność samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy;
- wymienia bohaterów utworu;
- wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne;
- określa cechy bohaterów;
- wchodzi w rolę bohatera, mówi o jego uczuciach i doznaniach;
- korzysta z różnorodnych narzędzi TIK;
- świadomie korzysta z zasobów internetu.

METODY PRACY:

- burza mózgów,
- rozmowa kierowana,
- elementy dramy – wejście w rolę,
- quiz.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- komputer (lub inne urządzenie) z dostępem do internetu, wyposażony w mikrofon i kamerę,
- dostęp do wybranej platformy edukacyjnej,
- tekst II cz. *Dziadów*,
- pliki jpg – ilustracje,
- quiz: <https://quizizz.com/admin/quiz/6048f9eea3bf96001ba23556> ,
- smartfon z zainstalowaną aplikacją do odczytywania kodów QR.

PRZEWIDYWANY CZAS:

30 – 45 minut

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Czynności przygotowawcze:

Na poprzedzającej zajęciach lekcji nauczyciel prosi uczniów o przygotowanie krótkich wystąpień w imieniu Widma, Józia i Rózi, Zosi, Kruka i Sowy. Zaznacza, że wypowiedź powinna być w pierwszej osobie. Przygotowują się wszyscy uczniowie lub chętni.

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel wita uczniów. Po wykonaniu czynności wstępnych zapowiada im, że na dzisiejszych zajęciach przeniosą się w wyobraźni do cmentarnej kaplicy, w której zjawiają się bohaterowie II cz. *Dziadów* Adama Mickiewicza. Przedstawia cele lekcji.
2. Prowadzący udostępnia na czacie zajęć link do filmu (od początku do 2,40 min.) <https://www.youtube.com/watch?v=gHB8yOKyQuw&t=162s>. Prosi uczniów o uważne obejrzenie fragmentu filmu.
3. Nauczyciel zadaje uczniom pytania związane z filmem o ludowym obrzędzie dziadów:
 - Czy tylko dobre duchy zjawiają się na dziadach?
Nie, pojawiają się też demony
 - Czy dziady obchodzono tylko w Polsce i na Litwie?
Nie, obchodzono je na całej Słowiańszczyźnie
 - Czy dziady obchodzono tylko raz w roku?
Nie, obchodzono je nawet 6 razy w ciągu roku.
 - W jakich dwóch porach roku głównie obchodzono dziady?
Jesienią i wiosną.
4. Nauczyciel udostępnia ekran i na wirtualnej tablicy zapisuje temat lekcji:
Kto się zjawił na dziadach w cmentarnej kaplicy?

Faza realizacyjna:

1. Nauczyciel mówi uczniom, że za chwilę przeniosą się do cmentarnej kaplicy i przywołają duchy. Zapowiada uczniom, że zamiast kądzieli, kotła wódki i świeconego ziela bodźcem do przybycia zjawy będzie wyświetlany

na ekranie komputera obraz, który powinien wywołać w uczniach skojarzenie z odpowiednim bohaterem dramatu Mickiewicza.

2. Prowadzący wciela się w rolę Guślarza. Udostępnia na ekranie postać Guślarza:

Źródło: Polona - Biblioteka Narodowa, <https://polona.pl/item/adam-mickiewicz-dziady,ODQzMjk1OTU/0/#info:metadata>, dostępny online [dostęp 06.11.2021]

Mówi: *Jestem kapłanem, a zarazem poetą. Będę przewodniczyć obrzędowi dziadów, przywołam duchy, a potem odeślę je z powrotem w zaświaty. Wspólnie spróbujemy ulżyć duszom czyśćcowym, a może nawet niektórym pomożemy dostać się do nieba.*

3. Prowadzący udostępnia na ekranie zdjęcie:

Źródło: Pixabay, otwarte zasoby, <https://pixabay.com/pl/photos/posi%C5%82ek-kucharz-%C5%BCywno%C5%9B%C4%87-kuchnia-2096295/> dostępny online [dostęp: 6.11.21].

Mówi: *Przywołuję duchy lekkie. Spójrzcie na ilustrację. Którzy bohaterowie jako pierwsi zjawili się na dziadach?* Uczniowie wskazują Józia i Rózię. Nauczyciel prosi chętnego ucznia o wcielenie się w rolę Józia i wypowiedź w jego imieniu. Uczeń mówi np.: *Jestem Józio, oto moja siostra Różia. Cierpimy w czyśćcu, bo nie zazналиśmy nigdy nieszczęścia. Zmarliśmy jako dzieci, a nasze krótkie życie było radosne i szczęśliwe.* Nauczyciel pyta: *Czego potrzebujecie, aby dostać się do nieba?* Uczeń odpowiada: *Dwóch ziarenek gorczycy.*

4. Nauczyciel udostępnia uczniom na ekranie kod QR i prosi o odczytanie prawdy moralnej przekazanej przez duchy lekkie:

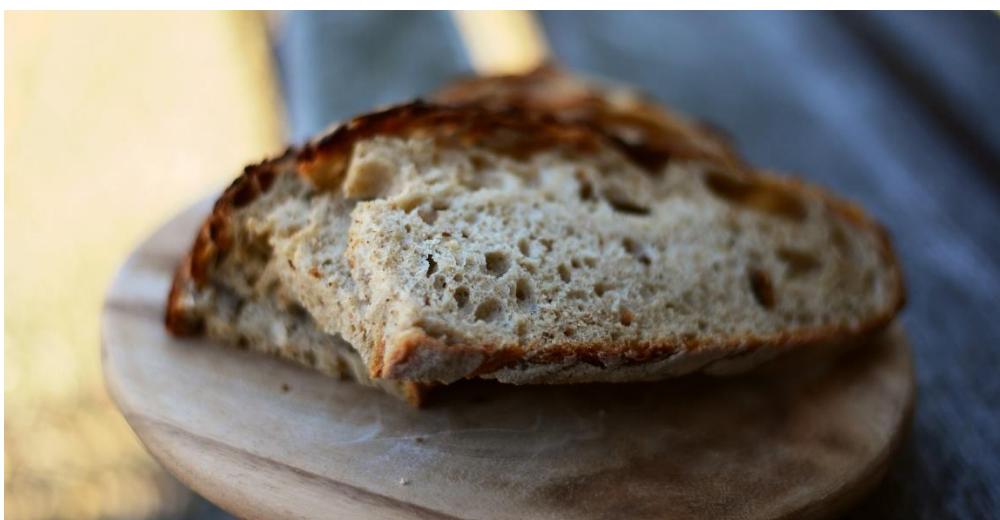

Źródło: opracowanie własne

Uczniowie za pomocą aplikacji do odczytywania kodów QR odczytują prawdę moralną: *Kto nie doznał goryczy ni razu, ten nie dozna słodczy w niebie.*

Nauczyciel prosi o zapisanie jej do zeszytu lub umieszcza tekst wraz z kodem QR w wirtualnym notesie zajęć klasy.

5. Prowadzący ponownie wciela się w rolę Guślarza i mówi, że aniołki dzięki ziarnom gorczycy znalazły się już w niebie. Zapowiada uczniom wezwanie następnego ducha. Udostępnia swój ekran, na którym znajduje się zdjęcie:

Źródło: Pixabay, otwarte zasoby, <https://pixabay.com/pl/photos/bochenek-kromki-chleba-chleb-%c5%bcycia-4138830/> dostępny online [dostęp: 6.11.21].

Mówi: *Przywołuję duchy ciężkie. Tych, którzy cierpią za najcięższe grzechy. Który z duchów potrzebuje kromki chleba?*

Nauczyciel prosi chętnych uczniów o wcielenie się w role: Widma, Sowy i Kruka. Udostępnia ekran, na którym prezentuje ilustrację:

Źródło: Polona - Biblioteka Narodowa, <https://polona.pl/item/adam-mickiewicz-dziady,ODQzMjg1MjQ/0/#info:metadata>, dostępny online [dostęp 06.11.2021]

Jako pierwszy zabiera głos uczeń wcielający się w rolę Widma. Mówi np.:
Jestem dawnym panem waszej wsi. Zmarłem 3 lata temu. Cierpię za to, że nigdy nie okazywałem litości ani współczucia moim poddanym. Dziś oni mogliby mi pomóc – nakarmić i napoić, ale żaden z nich nigdy tego nie uczyni. Krąży wokół mnie ptactwo, które pilnuje, żebym przez całą wieczność czuł głód i nigdy nie mógł go zaspokoić.

Nauczyciel udostępnia ilustrację:

Źródło: Pixabay, <https://pixabay.com/pl/photos/kruk-most-przera%c5%bcenie-ptaki-5426192/>
dostępny online [dostęp: 6.11.21].

Wciela się znów w rolę Guślarza i prosi o wypowiedź jednego z byłych poddanych Widma. Chętny uczeń mówi np.: *Jestem Krukiem. Dawnym poddanym złego pana. Ukradłem z jego sadu kilka jabłek, ponieważ byłem bardzo głodny, Złapał mnie stróż i zaprowadził do pana, który mógł mi darować, ale wolał ukarać dla przykładu. Skazał mnie na chłostę. Zostałem tak dotkliwie pobity, że zmarłem niebawem. Nie pozwolę mu nigdy pożywić się nawet okruszyną chleba!*

Nauczyciel udostępnia uczniom swój ekran, prezentując zdjęcie:

Źródło: Pixabay, <https://pixabay.com/pl/photos/sowa-kamufla%c5%bc-dzikiej-przyrody-1576572/> dostępny online [dostęp: 6.11.21].

Prosi chętnego ucznia o zabranie głosu w imieniu Sowy. Chętny uczeń mówi np.: *Jestem Sową. Byłam kiedyś Twoja poddana, panie. Przyszłam w wieczór wigilijny pod twój dom, żeby prosić cię o jałmużnę. Mój mąż zmarł, córkę zabrałeś na służbę do dworu, zostawiłam w domu chorą matkę, a przy sobie miałam malutkie dziecko. Myślałam, że w tym wyjątkowym dniu okażesz mi litość, ale ty kazałeś hajdukowi wygonić żebraczkę, która przeszkadza twoim gościom w zabawie. Zamarzałam z dzieckiem pod twoim domem. Tak jak Kruk, nie pozwolę, abys kiedykolwiek mógł zaspokoić głód.*

6. Nauczyciel udostępnia uczniom na ekranie kod QR i prosi o odczytanie prawdy moralnej przekazanej przez duchy ciężkie:

Źródło: opracowanie własne

Uczniowie za pomocą aplikacji do odczytywania kodów QR odczytują prawdę moralną: *Kto nie był ni razu człowiekiem, temu człowiek nic nie pomoże.*

Nauczyciel prosi o zapisanie jej do zeszytu lub umieszcza tekst wraz z kodem QR w wirtualnym notesie zajęć klasy.

7. Prowadzący ponownie wciela się w rolę Guślarza. Mówi, że Widmu nie można pomóc, winy złego pana są zbyt wielkie, aby można było zaradzić jego cierpieniu. Poleca mu opuścić dziady. Zapowiada przybycie duchów pośrednich. Udostępnia ekran, na którym widnieje zdjęcie:

Źródło: Pixabay, <https://pixabay.com/pl/photos/wianek-kolorowy-folkowy-folklor-4483190/>
dostępny online [dostęp: 6.11.21].

Prosi chętnego ucznia o zabranie głosu w imieniu pasterki. Uczeń mówi np.: *Jestem Zosia. Za życia byłam pasterką, na pewno mnie pamiętacie, bo zachwycalam wszystkich swoją urodą. Podobałam się chłopcom, wielu z nich było we mnie zakochanych. Ja jednak lekceważyłam ich uczucia. Zmarłam w wieku 19 lat i teraz cierpię zawieszona między ziemią a niebem. Meczy mnie pragnienie tego, aby pasterze, z których uczuć kiedyś drwiłam, porwali mnie na ziemię, pozwolili dotknąć jej stopami.*

8. Nauczyciel udostępnia uczniom na ekranie kod QR i prosi o odczytanie prawdy moralnej przekazanej przez duchy pośrednie:

Źródło: opracowanie własne.

Uczniowie za pomocą aplikacji do skanowania kodów QR odczytują prawdę moralną: *Kto nie dotknął ziemi ni razu, ten nigdy nie może być w niebie.*

Nauczyciel prosi o zapisanie jej do zeszytu lub umieszcza tekst wraz z kodem QR w wirtualnym notesie zajęć klasy.

9. Prowadzący kolejny raz wciela się w postać Guślarza. Mówi, że w swojej wizji widział Zosię, która za dwa lata skończy karę i dostanie się do nieba. Każe jej opuścić miejsce obrzędu. Mówi, że czas kończyć dziady. Wspomina o innym Widmie, które jest jeszcze w kaplicy i nie reaguje na jego prośby i zaklęcia.
10. Nauczyciel udostępnia swój ekran i prezentuje na nim świecę:

Źródło: Pixabay, <https://pixabay.com/pl/photos/%c5%9bwieca-lekki-%c5%9bwiat%c5%82o-ze-%c5%9bwieczki-2038736/> dostępny online [dostęp: 6.11.21].

11. Jako Guślarz mówi: *Niech słowa wszystkich duchów będą dla was przestrogą. Kończymy dziady, gaśmy świece!* „Gasi” świecę, zamykając udostępniany plik ze zdjęciem.

EWALUACJA ZAJĘĆ:

1. Nauczyciel dziękuje wszystkim uczniom za udział w lekcji, podsumowuje, ewentualnie ocenia wystąpienia uczniów.
2. Wysyła uczniom link do quizu podsumowującego lekcję (<https://quizizz.com/admin/quiz/6048f9eea3bf96001ba23556>) i prosi o rozwiązanie go po zajęciach, w ramach pracy samodzielnej.
3. Pyta uczniów, jak podobała im się taka forma zajęć i czy chcieliby pracować podobnymi metodami częściej.

ZAŁĄCZNIKI:

1. Film o obrzędzie dziadów: <https://www.youtube.com/watch?v=qHB8yOKyQuw&t=162s> dostępny online [dostęp 06.11.2021];
2. Ilustracja (Guślarz): <https://polona.pl/item/adam-mickiewicz-dziady,ODQzMjk1OTU/0/#info:metadata> dostępny online [dostęp 06.11.2021];
3. Zdjęcie (gorczyca): <https://pixabay.com/pl/photos/posi%C5%82ek-kucharz-%C5%BCywno%C5%9b%C4%87-kuchnia-2096295/> dostępny online [dostęp: 06.11.2021];
4. Zdjęcie (kromka chleba): <https://pixabay.com/pl/photos/bochenek-kromki-chleba-chleb-%C5%BCycia-4138830/> dostępny online [dostęp: 6.11.2021];
5. Ilustracja (Widmo): <https://polona.pl/item/adam-mickiewicz-dziady,ODQzMjg1MjQ/0/#info:metadata>, dostępny online [dostęp 06.11.2021];
6. Zdjęcie (kruk): <https://pixabay.com/pl/photos/kruk-most-przera%C5%BCenie-ptaki-5426192/> dostępny online [dostęp: 06.11.2021];
7. Zdjęcie (sowa): <https://pixabay.com/pl/photos/sowa-kamufla%C5%BC-dzikiej-przyrody-1576572/> dostępny online [dostęp: 6.11.2021];
8. Zdjęcie (wianek): <https://pixabay.com/pl/photos/wianek-kolorowy-folkowy-folklor-4483190/> dostępny online [dostęp: 06.11.2021];

9. Zdjęcie(świeca): <https://pixabay.com/pl/photos/%c5%9bwieca-lekki-%c5%9bwiat%c5%82o-ze-%c5%9bwieczki-2038736/> dostępny online [dostęp: 06.11.2021];
10. Quiz podsumowujący (opracowanie własne):
<https://quizizz.com/admin/quiz/6048f9eea3bf96001ba23556> dostępny online [dostęp: 6.11.2021];
11. Generator tworzenia kodów QR: <https://pl.qr-code-generator.com/> dostępny online [dostęp: 6.11.2021].